Úradný vestník
Európskej únie

SK
Séria C

C/2024/5658

23.9.2024

SPRÁVA O ČINNOSTI DOZORNÉHO VÝBORU OLAF – 2023

(C/2024/5658)

Členovia výboru

Teresa ANJINHO
predsedníčka dozorného výboru úradu OLAF
členka výboru od 23. septembra 2022

bývalá zástupkyňa ombudsmana a nezávislá expertka na ľudské práva, Portugalsko

Dušan STERLE
člen výboru od 28. marca 2022

bývalý riaditeľ Úradu pre dohľad nad rozpočtom Slovinskej republiky, ministerstvo financií, Slovinsko

Marita SALGRĀVE
členka výboru od 23. septembra 2022

bývalá členka Rady a riaditeľka auditu, Najvyšší kontrolný úrad, Lotyšsko

bývalá výkonná riaditeľka Centrálnej finančnej a kontraktačnej agentúry (sprostredkovateľský orgán pre EŠIF), ministerstvo financií, Lotyšsko

Angelo Maria QUAGLINI
člen výboru od 23. septembra 2022

sudca Dvora audítorov, Taliansko

Thierry CRETIN
člen výboru od 9. septembra 2022

bývalý člen francúzskej justície (vyšetrujúci sudca, zástupca prokurátora, hlavný prokurátor) bývalý riaditeľ GR pre spravodlivosť a spotrebiteľov a GR pre migráciu a vnútorné záležitosti Európskej komisie

Predslov

Po adaptačnom období nadväzujúcom na úplné obnovenie dozorného výboru v roku 2022 začal výbor v roku 2023 s hĺbkovým posudzovaním pracovných metód a plánu práce, priorít a hlavných výzev, ktoré bude musieť počas svojho mandátu riešiť. Rok 2023 sa takisto niesol v znamení začatia revízie usmernení k vyšetrovacím postupom úradu OLAF, na ktorej výbor stále pracuje, ako aj dôležitého dokončenia prvej analýzy doplňujúcich vyšetrovaní, ktoré úrad OLAF uskutočnil od zriadenia Európskej prokuratúry.

Po niekoľkých výmenách názorov medzi výborom a úradom OLAF, ktoré sa vždy niesli v konštruktívnom duchu, generálny riaditeľ úradu OLAF v novembri 2023 na základe článku 17 ods. 8 nariadenia o úrade OLAF formálne požiadal výbor o predloženie pripomienok k novým usmerneniam k vyšetrovacím postupom, ktoré úrad OLAF plánuje prijať v roku 2024. Výbor považuje revíziu usmernení k vyšetrovacím postupom za mimoriadne dôležitú úlohu úradu OLAF, keďže by mala viesť k prijatiu aktualizovaných, podrobných, jasných a súhrnných usmernení. Mali by sa v nich zohľadniť všetky zmeny, ku ktorým došlo od prijatia aktuálnych usmernení k vyšetrovacím postupom, mnohé odporúčania vydané výborom v posledných rokoch, ako aj spolupráca s Európskou prokuratúrou v rámci širšej architektúry EÚ na boj proti podvodom.

Aby výbor lepšie porozumel rozvíjajúcej sa spolupráci úradu OLAF s Európskou prokuratúrou, požiadal zároveň v júli 2023 generálneho riaditeľa OLAF, aby mu poskytol zoznam všetkých doplňujúcich vyšetrovaní, ktoré úrad OLAF začal od začiatku pôsobenia Európskej prokuratúry. Na základe zoznamu 70 doplňujúcich vyšetrovaní, ktoré úrad OLAF viedol od júna 2021, keď sa začala činnosť Európskej prokuratúry, výbor v decembri 2023 prijal návrh stanoviska k doplňujúcim vyšetrovaniam úradu OLAF. Stanovisko bolo formálne prijaté vo februári 2024. Týmto stanoviskom výbor uskutočnil prvú hĺbkovú analýzu viac ako 40 uzavretých doplňujúcich vyšetrovaní úradu OLAF. Výbor vo svojich záveroch ocenil intenzívne úsilie Európskej prokuratúry aj úradu OLAF o to, aby bol tento nový mechanizmus úspešný v boji proti podvodom. Analýza uvedených prípadov poukázala na nasadenie a profesionálny prístup oboch strán. Výbor vydal dve odporúčania úradu OLAF na posilnenie transparentnosti a správneho úradného postupu, pokiaľ ide o spôsob, akým prebieha spolupráca a výmeny úradu OLAF s Európskou prokuratúrou.

Keďže koncepcia doplňujúcich vyšetrovaní sa bude určite ďalej vyvíjať a nadviaže na nové skúsenosti, ktoré úrad OLAF v tejto oblasti neustále získava, výbor sa rozhodol, že bude doplňujúce vyšetrovania vedené úradom OLAF naďalej každoročne monitorovať. Cieľom tohto monitorovania je poskytnúť zákonodarcovi a zainteresovaným stranám v EÚ ďalšie hĺbkové znalosti o vedení doplňujúcich vyšetrovaní a ich úlohe ako dôležitého nástroja spolupráce medzi týmito dvoma hlavnými piliermi architektúry EÚ na boj proti podvodom. Tieto znalosti budú prínosné pri nadchádzajúcej revízii oboch nariadení, teda nariadenia o Európskej prokuratúre aj nariadenia o úrade OLAF.

V máji 2023 prijal výbor stanovisko č. 1/2023 k predbežnému návrhu rozpočtu úradu OLAF na rok 2024. Výbor si bol vedomý toho, že rozpočet sa pripravoval v kontexte súčasného viacročného finančného rámca na roky 2021 – 2027 a prebiehajúcej prísnej kontroly Komisie týkajúcej sa všetkých administratívnych výdavkov. Po dôkladnej analýze a výmene názorov s úradom OLAF výbor: i) pripomenul mimoriadny význam primeraných ľudských zdrojov, ktoré umožňujú úradu OLAF udržať si vysokú úroveň výkonnosti; ii) vyjadril názor, že predbežný rozpočet je v súlade s potrebami, ktoré úrad OLAF oznámil, a iii) vyjadril svoju plnú podporu žiadosti úradu OLAF o dodatočné pracovné miesta. Pri tejto podpore vzal výbor do úvahy najmä nové strategické úlohy, ktorými bol úrad OLAF poverený, ako sú vyšetrovania a operačná podpora členských štátov v súvislosti s Mechanizmom na podporu obnovy a odolnosti, operačná spolupráca s Európskou prokuratúrou, vybavovanie sťažností predložených kontrolórovi procesných záruk a očakávané zapojenie úradu OLAF do dlhodobého úsilia o obnovu Ukrajiny.

Rovnako stojí za zmienku, že v roku 2023 prebiehali pravidelné kontakty a stretnutia výboru s inštitúciami EÚ a partnermi a zainteresovanými stranami úradu OLAF. Tieto kontakty a stretnutia nielenže prispeli k zviditeľneniu výboru, ale pomohli aj v duchu vzájomnej spolupráce zintenzívniť tok informácií a získať širšiu spätnú väzbu k fungovaniu úradu OLAF.

Na záver svojho predslovu by som sa v mene všetkých členov výboru chcela poďakovať generálnemu riaditeľovi úradu OLAF za jeho otvorenú a konštruktívnu komunikáciu s výborom. Takisto ďakujem za cennú podporu, ktorú výboru poskytli pracovníci sekretariátu pod vedením svojho vedúceho, a to napriek vážnemu nedostatku pracovníkov, ktorý poznamenal činnosť sekretariát v roku 2023. Výbor v tejto súvislosti oceňuje úsilie generálnej tajomníčky Európskej komisie, ktorá sa snažila zabezpečiť, aby sekretariát mal dostatok ľudských zdrojov nutných na podporu výboru, ako aj kontrolóra procesných záruk.

Teresa ANJINHO

predsedníčka dozorného výboru

Obsah

Strana

Predslov 2

1. Výber v skratke 5

2. Monitorovacie činnosti dozorného výboru 6

2.1. *Monitorovanie rozpočtu a zdrojov úradu OLAF: Stanovisko č. 1/2023 k predbežnému návrhu rozpočtu úradu OLAF na rok 2024* 6

2.2. *Návrh stanoviska k doplňujúcim vyšetrovaniam úradu OLAF a Európskej prokuratúry* 6

2.3. *Monitorovanie trvania vyšetrovaní úradu OLAF* 7

2.3.1. *Správy o vyšetrovaniach trvajúcich dlhšie ako 12 mesiacov, ktoré boli výboru doručené v roku 2023* 8

2.4. *Monitorovanie, ktoré vykonáva výbor v súvislosti s jednotlivými sťažnosťami predloženými úradu OLAF* 9

2.5. *Revízia usmernení úradu OLAF k vyšetrovacím postupom* 10

3. Spolupráca 11

3.1. *Spolupráca s úradom OLAF* 11

3.2. *Vzťahy so zainteresovanými stranami* 11

4. Správa a zdroje 12

4.1. *Pracovné metódy dozorného výboru* 12

4.2. *Sekretariát* 12

4.3. *Rozpočtové záležitosti* 12

1. **Výbor v skratke**

1. Dozorný výbor Európskeho úradu pre boj proti podvodom (OLAF) (ďalej len „výbor“) je nezávislý orgán zriadený nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ, Euratom) č. 883/2013 ([1]) (ďalej len „nariadenie o úrade OLAF“) s cieľom posilniť a zaručiť nezávislosť úradu OLAF pravidelným monitorovaním vykonávania vyšetrovacej funkcie úradu OLAF.

2. Výbor sa skladá z piatich nezávislých externých odborníkov (ďalej len „členovia“), vymenúvaných na základe vzájomnej dohody Európskeho parlamentu, Rady a Európskej komisie na päť rokov ([2]). Členovia vykonávajú svoju úlohu úplne nezávisle a nesmú vyhľadávať ani prijímať pokyny od žiadnej vlády ani inštitúcie, orgánu, úradu či agentúry EÚ. Výbor pri jeho práci podporuje sekretariát, ktorý trvalo pracuje pod priamym vedením výboru, nezávisle od Komisie, úradu OLAF či akéhokoľvek iného orgánu. Sekretariát zohráva kľúčovú úlohu pri uľahčovaní úloh výboru v oblasti monitorovania a prispieva k ich vykonávaniu.

3. Vzhľadom na povahu vyšetrovaní úradu OLAF nie je prípustné žiadať súdy EÚ o opravný prostriedok proti rozhodnutiu generálneho riaditeľa úradu OLAF o začatí alebo ukončení vyšetrovania ([3]). Spolu s kontrolórom procesných záruk (ktorý sa zaoberá sťažnosťami na úrad OLAF týkajúcimi sa nedodržania procesných záruk a pravidlami, ktoré sa uplatňujú na vyšetrovania ([4])) plní teda výbor mimoriadne dôležitú úlohu ako nezávislý orgán poverený dohľadom nad tým, ako úrad OLAF vedie svoje vyšetrovania a kontrolou v tejto oblasti. Výbor má teda výsadné postavenie, pretože na základe svojej úlohy v oblasti monitorovania poskytuje inštitúciám EÚ prehľad o fungovaní úradu OLAF a poskytuje záruku, že úrad OLAF koná v medziach zákonnosti a v súlade s platnými procesnými zárukami.

4. V zmysle nariadenia o úrade OLAF je výbor poverený trojakou úlohou: i) pravidelné monitorovanie vyšetrovacej funkcie úradu OLAF; ii) pomoc generálnemu riaditeľovi úradu OLAF pri plnení jeho povinností a iii) podávanie správ inštitúciám EÚ.

5. Pravidelným monitorovaním vyšetrovaní úradu OLAF sa výbor predovšetkým snaží zabezpečiť:

   i) aby nedochádzalo k žiadnemu vonkajšiemu zasahovaniu do vyšetrovacej funkcie úradu OLAF;

   ii) aby sa všetky príslušné rozhodnutia generálneho riaditeľa prijímali podľa zásad zákonnosti a nestrannosti a aby boli v súlade s Chartou základných práv Európskej únie, ako aj s procesnými zárukami ([5]).

6. Výbor pri plnení týchto úloh: i) predkladá svoje **stanoviská** generálnemu riaditeľovi úradu OLAF a v prípade potreby **odporúčania** týkajúce sa vyšetrovacích činností úradu OLAF, trvania vyšetrovaní a zdrojov, ktoré úrad OLAF potrebuje na vykonávanie týchto vyšetrovaní, a ii) formuluje **pripomienky** k návrhu usmernení úradu OLAF k vyšetrovacím postupom. Pri vydávaní svojich stanovísk a odporúčaní výbor nikdy nezasahuje do výkonu prebiehajúcich vyšetrovaní.

([1]) Článok 15 ods. 2 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ, Euratom) č. 883/2013 z 11. septembra 2013 o vyšetrovaniach vykonávaných Európskym úradom pre boj proti podvodom (OLAF), ktorým sa zrušuje nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1073/1999 a nariadenie Rady (Euratom) č. 1074/1999 (Ú. v. EÚ L 248, 18.9.2013, s. 1), zmeneného nariadením (EÚ, Euratom) 2016/2030 a nariadením (EÚ, Euratom) 2020/2223. Dostupné na adrese: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/?uri=CELEX:02013R0883-20210117.

([2]) V záujme zachovania skúseností nadobudnutých vo výbore sa členovia striedavo obmieňajú v súlade s nariadením o úrade OLAF.

([3]) Vec T-658/17, Stichting Against Child Trafficking/Komisia, ECLI:EU:T:2018:799.

([4]) Pozri článok 9a ods. 8 nariadenia o úrade OLAF.

([5]) https://www.europarl.europa.eu/charter/pdf/text_en.pdf.

2. **Monitorovacie činnosti dozorného výboru**

2.1. ***Monitorovanie rozpočtu a zdrojov úradu OLAF: Stanovisko č. 1/2023 k predbežnému návrhu rozpočtu úradu OLAF na rok 2024***

7. Dozorný výbor úradu OLAF každoročne prijíma stanovisko k predbežnému návrhu rozpočtu úradu OLAF s cieľom ubezpečiť inštitúcie EÚ, že návrh rozpočtu zohľadňuje nezávislosť vyšetrovacej funkcie úradu OLAF. Stanovisko ďalej poskytuje záruku, že úrad OLAF má dostatočné zdroje na poskytovanie účinnej a efektívnej medziinštitucionálnej služby na boj proti podvodom. Generálny riaditeľ úradu OLAF môže následne použiť toto stanovisko v súvislosti s rozpočtovými orgánmi EÚ a orgánmi EÚ udeľujúcimi absolutórium.

8. Dňa 31. mája 2023 vydal výbor stanovisko č. 1/2023 k predbežnému návrhu rozpočtu úradu OLAF na rok 2024. Konštatoval v ňom, že predbežný rozpočet úradu OLAF, ktorý sa zvýšil o 4,40 %, rešpektoval usmernenia Komisie týkajúce sa ďalších úsporných opatrení. Výbor však vyjadril znepokojenie nad tým, ako tieto opatrenia ovplyvnia ľudské zdroje úradu OLAF, a poznamenal, že významné zníženie personálneho stavu môže úrad OLAF odradiť od priebežného prijímania kvalifikovaných a špecializovaných zamestnancov v oblasti vyšetrovaní a vymáhania majetku. Výbor považuje za dôležité, aby úrad OLAF disponoval primeranými ľudskými zdrojmi na zachovanie vysokej úrovne výkonnosti, a to najmä pri nových úlohách, ktoré OLAF začal plniť v súvislosti s viacerými strategickými iniciatívami pre Európsku komisiu. Patria medzi ne vyšetrovania a operačná pomoc členským štátom v súvislosti s Mechanizmom na podporu obnovy a odolnosti, mechanizmom podmienenosti právnym štátom, spoluprácou s Európskou prokuratúrou a vybavovaním sťažností podaných kontrolórovi procesných záruk.

9. Výbor takisto upozornil, že vzhľadom na dohodu členských štátov o nulovom finančnom vplyve na zriadenie Európskej prokuratúry musel práve úrad OLAF znášať najväčšie finančné dôsledky z hľadiska ľudských zdrojov. Predpokladalo sa, že z úradu OLAF sa do januára 2023 presunie na Európsku prokuratúru ďalších 16 pracovných miest (časť celkového počtu 45 pracovných miest, ktoré sa mali vyčleniť na zriadenie Európskej prokuratúry).

10. Výbor prihliadol k uvedeným súvislostiam i k svojej analýze odôvodnení žiadosti úradu OLAF o 16 dodatočných pracovných miest a podporil žiadosť úradu vzhľadom na to, že úrad OLAF bol poverený plnením nových úloh (Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti, Nástroj pre Ukrajinu, sankcie a sťažnosti podané kontrolórovi procesných záruk). Keďže úrad OLAF v roku 2023 už presunul 16 svojich vlastných pracovných miest na Európsku prokuratúru, jeho žiadosť o dodatočné pracovné miesta sa javila skôr ako opatrenie na vyrovnanie klesajúcich zdrojov než ako žiadosť o čisté zvýšenie ich počtu.

2.2. ***Návrh stanoviska k doplňujúcim vyšetrovaniam úradu OLAF a Európskej prokuratúry***

11. Podľa nariadenia o úrade OLAF môže úrad OLAF dopĺňať činnosti Európskej prokuratúry s cieľom „uľahčiť prijatie ochranných opatrení alebo finančných, disciplinárnych alebo administratívnych opatrení“ ([6]).

12. S cieľom lepšie a komplexne porozumieť celkovému rámcu, v ktorom úrad OLAF vedie doplňujúce vyšetrovania, výbor v júli 2023 požiadal generálneho riaditeľa úradu OLAF o poskytnutie zoznamu: i) všetkých doplňujúcich vyšetrovaní, ktoré úrad OLAF začal od prijatia nariadenia o Európskej prokuratúre, a ii) informácií o vedení týchto vyšetrovaní. Na základe informácií poskytnutých úradom OLAF výbor na svojom plenárnom zasadnutí 20. septembra 2023 rozhodol, že vydá stanovisko, v ktorom by podrobnejšie preskúmal, ako úrad OLAF uplatňoval príslušné právne ustanovenia o doplňujúcich vyšetrovaniach a spolupráci s Európskou prokuratúrou.

([6]) Článok 12f nariadenia o úrade OLAF.

13. V decembri 2023 prijal výbor návrh stanoviska a po doručení pripomienok úradu OLAF bolo stanovisko formálne prijaté vo februári 2024 ([7]). Výbor preskúmal 70 doplňujúcich vyšetrovaní, ktoré úrad OLAF viedol od júna 2021 do novembra 2023 a zameral sa na uzavreté doplňujúce vyšetrovania (42 prípadov).

14. Výbor sa zameral na: i) povahu a rozsah spolupráce medzi dotknutými európskymi delegovanými prokurátormi a vyšetrovateľmi úradu OLAF; ii) pravidelný tok informácií medzi obomi stranami v priebehu tohto procesu; iii) dodržanie súladu s platnými pravidlami a ustanoveniami dohody o pracovných podmienkach medzi úradom OLAF a Európskou prokuratúrou a iv) trvanie doplňujúcich vyšetrovaní.

15. Jedným z prvých zistení výboru bolo, že keby v praxi Európska prokuratúra v priebehu predbežných neformálnych výmen vzniesla námietky voči úmyslu úradu OLAF začať doplňujúce vyšetrovanie, úrad OLAF by v tejto súvislosti nepredložil formálnu písomnú žiadosť. V dôsledku toho by neexistoval žiadny písomný záznam o návrhu úradu OLAF a dôvodoch Európskej prokuratúry na vznesenie námietok.

16. Výbor sa preto domnieval, že je dôležité, aby úrad OLAF vždy, keď chce začať doplňujúce vyšetrovanie, predložil formálny písomný návrh (a použil formuláre a vzory, ktoré predtým schválila Európska prokuratúra). Tým sa zabezpečí: a) súlad so zásadou transparentnosti a b) účinnosť monitorovania vyšetrovacích úloh úradu OLAF výborom.

17. Výbor takisto zistil, že v 75 % uzavretých prípadov trvalo doplňujúce vyšetrovanie kratšie ako 1 rok (priemerne 8 mesiacov). Vo veľmi malom počte prípadov (10 – 20 %) trvalo vyšetrovanie dlhšie ako 1 rok z objektívnych dôvodov, akými boli mimoriadne zložitá povaha vyšetrovaných záležitostí vrátane veľkého počtu dotknutých osôb a/alebo zapojených krajín.

18. Výbor na záver konštatoval, že tento mechanizmus dosiaľ fungoval tak, ako mal, a prináša sľubné výsledky do budúcnosti. Výbor ocenil Európsku prokuratúru aj úrad OLAF (a vyšetrovateľov Európskej prokuratúry a úradu OLAF zapojených do týchto prípadov) za ich snahu o to, aby uplatňovanie nového mechanizmu v boji proti podvodom bolo úspešné.

19. Na základe uvedených zistení vydal výbor pre úrad OLAF tieto dve odporúčania. *Prvé* odporúčanie je používať formuláre a vzory schválené Európskou prokuratúrou pri každom predkladaní návrhu na začatie doplňujúceho vyšetrovania, a to dokonca aj vtedy, keď Európska prokuratúra už informovala úrad OLAF o tom, že voči danému návrhu vznesie námietky. *Druhé* odporúčanie je zabezpečiť, aby sa tento postup odrážal aj v usmerneniach úradu OLAF k vyšetrovacím postupom.

20. Výbor bude naďalej každoročne monitorovať doplňujúce vyšetrovania úradu OLAF.

2.3. ***Monitorovanie trvania vyšetrovaní úradu OLAF***

21. V článku 7 ods. 8 nariadenia o úrade OLAF sa vyžaduje, aby výbor vykonal analýzu jednotlivých prípadov každého vyšetrovania, ktoré je staršie ako 12 mesiacov, s cieľom zabezpečiť, aby sa vyšetrovania úradu OLAF vykonávali nepretržite a počas obdobia, ktoré je primerané ich okolnostiam a zložitosti.

22. Pravidelným monitorovaním trvania vyšetrovaní vedených úradom OLAF a dôvodov každého zbytočného odkladu sa výbor usiluje overovať, či nedošlo k vonkajšiemu alebo vnútornému zasahovaniu do nestranného priebehu vyšetrovania. Zdĺhavé vyšetrovanie, ktoré nemožno odôvodniť, môže mať vážne negatívne dôsledky pre: i) procesné práva dotknutej osoby a/alebo ii) následné opatrenia týkajúce sa vyšetrovania. Výbor prostredníctvom monitorovania dĺžky vyšetrovaní takisto kontroluje, či sa finančné a ľudské zdroje pridelené úradu OLAF využívajú efektívne.

([7]) Pozri stanovisko č. 1/2024 na adrese: https://supervisory-committee-olaf.europa.eu/document/download/9017a135-fe82-4471-84fc-eb7030379e3a_en?filename=Opinion%20on%20CI%20-%20non%20confidential%20v.pdf.

23. Výbor v priebehu rokov venoval osobitnú pozornosť kontinuite a trvaniu vyšetrovaní vedených úradom OLAF. V posledných rokoch výbor vyjadril obavy, že v usmerneniach k vyšetrovacím postupom chýbajú jasné a podrobné ustanovenia týkajúce sa riadenia dĺžky vyšetrovaní vedených úradom OLAF. Takýmito pravidlami sa posilňuje právna istota a ich absencia môže byť na škodu transparentnosti postupov úradu OLAF, najmä pre dotknuté osoby.

24. Na účely riadneho vykonávania úloh v oblasti monitorovania, ktoré mu boli zverené nariadením o úrade OLAF, musí mať výbor prístup k zmysluplným, komplexným, dostatočným a včasným informáciám. V novom článku 15 ods. 1 nariadenia o úrade OLAF ([8]) sa stanovuje, že výboru by sa mal udeliť prístup ku všetkým informáciám a dokumentom úradu OLAF, ktoré považuje za potrebné na vykonávanie svojich úloh v oblasti monitorovania a dohľadu.

25. Súčasná dohoda o pracovných podmienkach dohodnutá medzi úradom OLAF a výborom ([9]) poskytuje výboru čiastočný priamy prístup k informáciám súvisiacim s jednotlivými prípadmi, ktoré sú dostupné a zaregistrované v systéme správy prípadov úradu OLAF (OCM). Podľa článku 13 ods. 2 dohody o pracovných podmienkach musí mať výbor najmä úplný prístup k otvoreným vyšetrovaniam, ktoré trvajú dlhšie ako 12 mesiacov.

26. V tejto súvislosti výbor ako každý rok dostal od úradu OLAF informácie o vyšetrovaniach trvajúcich viac ako 12 mesiacov. Aby výbor lepšie pochopil, prečo niektoré vyšetrovania trvajú dlho, rozhodol sa na konci roku 2022 zamerať svoju pozornosť na vyšetrovania úradu OLAF, ktoré trvajú dlhšie ako 36 mesiacov. Monitorovanie týchto prípadov prebieha. Súbežne s tým výbor naďalej hľadá spôsob, ako čo najlepšie zabezpečiť, aby monitorovanie vyšetrovaní úradu OLAF, ktoré trvajú dlhšie ako 12 mesiacov, bolo podľa možností čo najefektívnejšie a najkomplexnejšie.

2.3.1. *Správy o vyšetrovaniach trvajúcich dlhšie ako 12 mesiacov, ktoré boli výboru doručené v roku 2023*

27. Ak vyšetrovanie nemožno skončiť do 12 mesiacov po jeho začatí, v článku 7 ods. 8 nariadenia o úrade OLAF ([10]) sa vyžaduje, aby generálny riaditeľ úradu OLAF podal 12 mesiacov po začatí vyšetrovania a potom každých šesť mesiacov oficiálnu správu. V tejto správe úrad OLAF uvedie dôvody, prečo vyšetrovanie zostáva otvorené, a v prípade potreby ([11]) nápravné opatrenia, ktoré sa majú prijať na urýchlenie vyšetrovania, a očakávaný časový rámec na jeho uzavretie.

28. V roku 2023 dostal výbor od úradu OLAF 620 správ týkajúcich sa 404 prebiehajúcich jednotlivých vyšetrovaní, ktoré trvali viac ako 12 mesiacov. 53,47 % oznámených prípadov trvalo dlhšie ako 24 mesiacov (obrázok 1). Na obrázku 2 je znázornené sektorové členenie vyšetrovaní úradu OLAF.

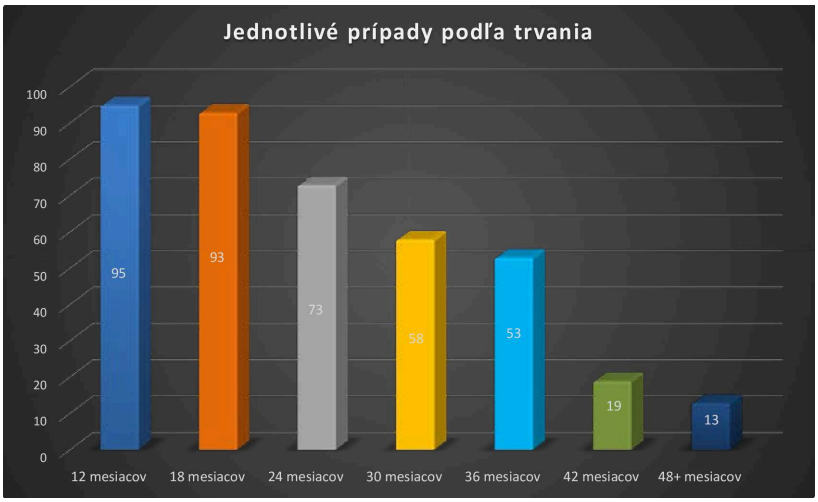
([8]) V znení nariadenia európskeho parlamentu a Rady (EÚ, Euratom) 2020/2223 z 23. decembra 2020, ktorým sa mení nariadenie (EÚ, Euratom) č. 883/2013, pokiaľ ide o spoluprácu s Európskou prokuratúrou a účinnosť vyšetrovaní Európskeho úradu pre boj proti podvodom (Ú. v. EÚ L 437, 28.12.2020, s. 49).

([9]) Dohoda o pracovných podmienkach medzi úradom OLAF a dozorným výborom úradu OLAF: https://supervisory-committee-olaf.europa.eu/system/files/2021-10/OLAF%20SC%20WA%20signed.pdf.pdf.

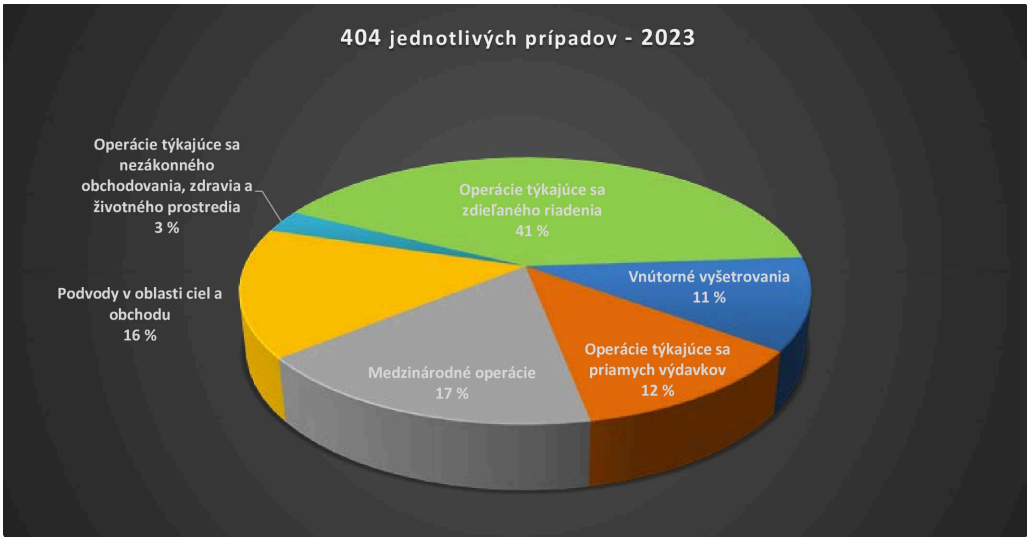
([10]) V článku 7 ods. 8 nariadenia (EÚ, Euratom) č. 883/2013 sa stanovuje: „Ak vyšetrovanie nemožno skončiť do 12 mesiacov po jeho začatí, generálny riaditeľ podá dozornému výboru po uplynutí uvedenej lehoty 12 mesiacov a potom každých šesť mesiacov správu, v ktorej uvedie príslušné dôvody a v prípade potreby nápravné opatrenia, ktoré sa plánujú s cieľom urýchliť vyšetrovanie."

([11]) Spojenie „v prípade potreby" bolo do znenia nariadenia článku 7 ods. 8 nariadenia o úrade OLAF doplnené pozmeňujúcim nariadením (EÚ, Euratom) 2020/2223.

Obrázok 1

Obrázok 2

2.4. ***Monitorovanie, ktoré vykonáva výbor v súvislosti s jednotlivými sťažnosťami predloženými úradu OLAF***

29. Tak ako každý rok boli výboru predložené polročné správy a relevantné dokumenty týkajúce sa jednotlivých sťažností, ktoré vybavoval úrad OLAF. V roku 2023 generálny riaditeľ informoval výbor, že úrad OLAF vybavoval spolu tri sťažnosti. Poskytol takisto prehľad sťažností vybavovaných spolu s európskym ombudsmanom. Úrad OLAF poskytol automatický prístup k príslušným prípadom v systéme správy prípadov úradu OLAF, ktorý obsahuje všetky relevantné dokumenty a informácie ([12]). Výbor sa zameral na tri sťažnosti, ktoré v roku 2023 vybavoval priamo úrad OLAF (jednu sťažnosť podal svedok a dve sťažnosti osoby dotknuté vo vyšetrovaniach vedených úradom OLAF).

30. V prvej sťažnosti podanej svedkom sťažovateľ tvrdil, že úrad OLAF nevykonal vyšetrovania v primeranej lehote. Vo svojej odpovedi sťažovateľovi úrad OLAF uviedol, že nedošlo k porušeniu platných pravidiel a že úrad OLAF viedol vyšetrovanie nepretržite a v primeranej lehote. Výbor konštatuje, že úrad OLAF poskytol sťažovateľovi dostatočné vysvetlenia, ktoré odôvodňujú dĺžku vyšetrovania. Úrad OLAF poukázal najmä na zložitosť prípadu, citlivú povahu podstaty veci, objem zhromaždených informácií a množstvo vykonaných vyšetrovacích činností. Výbor uvádza, že ten istý svedok podal sťažnosť na dĺžku vyšetrovania aj európskemu ombudsmanovi a že ombudsman nenašiel dôvody na začatie vyšetrovania údajne príliš dlhého vyšetrovania úradom OLAF.

([12]) Podľa článku 6 ods. 2 dohody o pracovných podmienkach medzi úradom OLAF a jeho dozorným výborom.

31. V druhej sťažnosti, ktorú vybavoval úrad OLAF, požiadala dotknutá osoba úrad OLAF o výmenu vedúceho vyšetrovateľa preto, lebo pri vedení vyšetrovania nepostupoval nestranne. Dotknutá osoba po zamietavej odpovedi úradu OLAF podala sťažnosť kontrolórke procesných záruk. Kontrolórka procesných záruk sa v súčasnosti touto vecou zaoberá.

32. V poslednej sťažnosti dotknutá osoba tvrdila, že úrad OLAF údajne: i) porušil článok 9 ods. 4 nariadenia o úrade OLAF, keďže pred uzavretím vyšetrovania neposkytol sťažovateľovi príležitosť vyjadriť sa ku skutočnostiam, ktoré boli v neprospech sťažovateľa, a ii) porušil článok 10 ods. 3b nariadenia o úrade OLAF, keďže dotknutej osobe nesprístupnil záverečnú správu o prípade. Generálny riaditeľ na základe článku 9 ods. 4 nariadenia o úrade OLAF, ako aj na základe potreby chrániť dôvernosť vyšetrovania rozhodol odložiť právo dotknutej osoby na vyslovenie pripomienok k zhrnutiu skutočností (právo na vypočutie). Výbor konštatuje, že úrad OLAF konal v súlade s platnými pravidlami a postupmi a jeho rozhodnutie bolo odôvodnené potrebou chrániť dôvernosť vyšetrovania.

33. Výbor takisto konštatuje, že vo všetkých uvedených sťažnostiach poskytol úrad OLAF dostatočné vysvetlenia ku všetkým sťažnostiam a konal v súlade so svojou povinnosťou vyplývajúcou z článku 41 ods. 2 písm. c) Charty základných práv Európskej únie o „povinnosti správneho orgánu odôvodniť svoje rozhodnutia“.

2.5. *Revízia usmernení úradu OLAF k vyšetrovacím postupom*

34. V nadväznosti na preskúmanie nariadenia o úrade OLAF (EÚ, Euratom) č. 883/2013 na základe pozmeňujúceho nariadenia (EÚ, Euratom) 2020/2223 sa úrad OLAF rozhodol upraviť existujúce usmernenia k vyšetrovacím postupom s cieľom transponovať nové ustanovenia nariadenia do nových interných usmernení a vytvoriť jasný a koherentný rámec pre všetky vyšetrovacie, podporné a koordinačné činnosti. Úrad OLAF výboru vysvetlil, že tento proces preskúmania sa uskutočnil v dvoch rôznych fázach.

35. Počas prvej fázy sa preskúmanie obmedzilo na to, čo bolo nevyhnutne potrebné na zosúladenie usmernení k vyšetrovacím postupom so zmenami zavedenými nariadením 2020/2223 a na začatie fungovania Európskej prokuratúry. Táto fáza bola dokončená a nové usmernenia k vyšetrovacím postupom nadobudli účinnosť 11. októbra 2021. Výbor vo svojich pripomienkach generálnemu riaditeľovi úradu OLAF k preskúmaniu usmernení k vyšetrovacím postupom zo 17. augusta 2022 jasne uviedol, že stanovisko k revidovaným usmerneniam k vyšetrovacím postupom vydá až po definitívnom ukončení druhej fázy procesu preskúmania ([13]).

36. Úrad OLAF dokončil druhú fázu preskúmania na konci júna 2023 a následne bol návrh usmernení k vyšetrovacím postupom postúpený dozornému výboru, aby k nemu predložil formálne pripomienky ([14]). V rámci tejto formálnej konzultácie sa uskutočnila konštruktívna rýchla výmena názorov medzi úradom OLAF a výborom v priebehu sledovaného obdobia. Cieľom tejto výmeny bolo umožniť výboru, aby pomohol generálnemu riaditeľovi úradu OLAF pri plnení jeho povinností ([15]).

37. Výsledkom tejto výmeny bolo viacero stretnutí a ďalšia výmena názorov medzi výborom a úradom OLAF, ktoré sa týkali obsahu budúcich usmernení k vyšetrovacím postupom. Výbor podrobil dôkladnej analýze niektoré osobitné ustanovenia a 28.júla 2023 poslal generálnemu riaditeľovi úradu OLAF oznámenie, v ktorom načrtol svoje predbežné stanoviská k niektorým dôležitým otázkam vrátane miery podrobnosti, akú by mali usmernenia k vyšetrovacím postupom zahŕňať, a ich štruktúry.

38. Dňa 24. novembra 2023 úrad OLAF predložil revidovanú konečnú verziu návrhu usmernení k vyšetrovacím postupom. Výbor má v úmysle vydať svoje pripomienky k návrhu usmernení k vyšetrovacím postupom v priebehu roka 2024.

([13]) Posledná veta článku 17 ods. 8 nariadenia o úrade OLAF.

([14]) Pripomienky výboru k návrhu nových usmernení k vyšetrovacím postupom sú predmetom návrhu stanoviska výboru, ktorý bude prijatý v najbližších týždňoch.

([15]) Pozri odôvodnenie 37 nariadenia o úrade OLAF.

3. **Spolupráca**

3.1. ***Spolupráca s úradom OLAF***

39. V priebehu roka 2023 výbor konsolidoval svoju plodnú spoluprácu s úradom OLAF udržiavaním otvoreného a zmysluplného dialógu s generálnym riaditeľom úradu OLAF.

40. Výbor pokračoval v praxi pozývania generálneho riaditeľa úradu OLAF a jeho zamestnancov na svoje pravidelné mesačné zasadnutia s cieľom diskutovať a informovať sa o všetkých záležitostiach týkajúcich sa práce výboru a úradu OLAF. Členovia výboru a sekretariát takisto usporiadali formálne a neformálne zasadnutia s vedením a zamestnancami úradu OLAF v rámci príprav práce výboru.

41. Počas týchto stretnutí a výmen úrad OLAF informoval výbor o viacerých prekážkach, s ktorými sa stretol pri vyšetrovaniach zahŕňajúcich členov určitých inštitúcií a vyšetrovaniach údajného obťažovania v inštitúciách, orgánoch, úradoch a agentúrach EÚ. Výbor sa rozhodol, že sa v súčasnosti zameria na tieto dve oblasti a k obom vypracuje stanovisko v priebehu roka 2024.

42. V súlade s ustanoveniami nariadenia o úrade OLAF a so zavedenými pracovnými postupmi výbor dostal od úradu OLAF tieto správy: i) správy o vyšetrovaniach trvajúcich dlhšie ako 12 mesiacov; ii) správy o prípadoch, v ktorých neboli dodržané odporúčania vydané úradom OLAF od 1. októbra 2013 a v súvislosti s ktorými úrad OLAF dostal odpovede od dotknutých orgánov v priebehu ročného monitorovania v roku 2022, ktoré boli výboru doručené 8. júna 2023; iii) správy o sťažnostiach na úrad OLAF, ktoré sa týkali procesných záruk v prebiehajúcich vyšetrovaniach úradu OLAF; iv) správy o prípadoch, v súvislosti s ktorými boli informácie zaslané vnútroštátnym justičným orgánom, a v) správy o odkladoch podľa článku 4 ods. 6 nariadenia o úrade OLAF.

3.2. ***Vzťahy so zainteresovanými stranami***

43. Výbor sa zodpovedá inštitúciám, ktoré vymenovali jeho členov, a zároveň je partnerom v dialógu s inštitúciami EÚ. Výbor podáva inštitúciám EÚ správy o svojich činnostiach, môže na ich žiadosť vydávať stanoviská, vypracúva správy o záležitostiach týkajúcich sa vyšetrovania a vymieňa si s nimi názory na politickej úrovni ([16]).

44. Výbor považuje za dôležité udržiavať pravidelný kontakt s inštitúciami EÚ a s partnermi a so zainteresovanými stranami úradu OLAF s cieľom zlepšovať tok informácií a získavať spätnú väzbu o výkonnosti úradu OLAF. Výbor a jeho sekretariát boli v pravidelnom kontakte s: i) komisárom pre rozpočet a administratívu zodpovedným za úrad OLAF (účasť na plenárnom zasadnutí výboru 16. mája 2023); ii) generálnou tajomníčkou Komisie (účasť na plenárnom zasadnutí výboru 14. novembra 2023); iii) Výborom pre kontrolu rozpočtu (CONT) Európskeho parlamentu (predstavenie výročnej správy výboru za rok 2022 predsedom 27. júna 2023 a predstavenie všetkých členov dozorného výboru 20. septembra 2023) a iv) pracovnými skupinami Rady na boj proti podvodom (GAF) (predstavenie výročnej správy za rok 2022 predsedom 21. júna 2023). Spravodajca koordinačného útvaru pre boj proti podvodom (AFCOS) sa aktívne zúčastnil na 10. zasadnutí útvaru AFCOS v litovskom Vilniuse (18. – 19. októbra 2023).

45. Kontrolórka procesných záruk bola pozvaná na plenárnu schôdzu výboru 21. septembra 2023, kde predložila svoju správu o činnosti za rok 2022.

([16]) Článok 15 ods. 1 nariadenia (EÚ, Euratom) č. 883/2013: „Dozorný výbor poskytuje generálnemu riaditeľovi stanoviská, v relevantných prípadoch aj s odporúčaniami, týkajúce sa okrem iného zdrojov potrebných na vykonávanie vyšetrovacej funkcie úradu, jeho vyšetrovacích priorít a trvania vyšetrovaní. Tieto stanoviská poskytuje z vlastnej iniciatívy, na žiadosť generálneho riaditeľa alebo na **žiadosť inštitúcie, orgánu, úradu alebo agentúry**, avšak bez zasahovania do výkonu prebiehajúcich vyšetrovaní. […]
[…] Kópie stanovísk vydaných podľa tretieho pododseku sa poskytnú inštitúciám, orgánom, úradom alebo agentúram.“

46. Výbor sa zapojil aj do každoročnej medziinštitucionálnej výmeny názorov o činnosti úradu OLAF, ktorá sa uskutočnila 25. októbra 2023. Výbor sa aktívne zúčastnil na tomto zasadnutí a zdôraznil najmä význam zabezpečenia intenzívnej spolupráce medzi úradom OLAF na jednej strane a Európskou prokuratúrou, Eurojustom, Europolom a Európskym dvorom audítorov na strane druhej. Výbor zdôraznil, že táto spolupráca je nevyhnutnou súčasťou boja proti podvodom týkajúcim sa finančných záujmov EÚ na Ukrajine a účinnosti sankcií, ktoré už EÚ uvalila na tretie krajiny.

47. Výbor okrem toho pomáhal Komisii vo výberových konaniach na vymenovanie vyšších úradníkov na úrade OLAF. Členovia výboru sa takisto zúčastnili na zasadnutiach poradného výboru Komisie pre vymenúvania.

4. **Správa a zdroje**

4.1. ***Pracovné metódy dozorného výboru***

48. V roku 2023 výbor uskutočnil 12 plenárnych zasadnutí, a to buď hybridných, alebo len online ([17]). Pre každú dôležitú skúmanú otázku určil výbor spravodajcu. Na príprave návrhov správ na prerokovanie na plenárnych zasadnutiach spolupracovali spravodajcovia so sekretariátom. Predseda, spravodajcovia a členovia sekretariátu sa takisto pravidelne stretávali, aby pracovali na konkrétnych otázkach.

4.2. ***Sekretariát***

49. V roku 2023 sekretariát naďalej podporoval členov výboru pri vykonávaní ich povinností, čím posilňoval nezávislosť úradu OLAF. V novembri 2023 výbor zorganizoval výmenu názorov s generálnou tajomníčkou na tému nedostatočných zdrojov v sekretariáte. Tieto zdroje sú potrebné na podporu dozorného výboru a kontrolóra procesných záruk, ako aj na zachovanie nutného oddelenia úloh týchto dvoch orgánov. Výbor zdôraznil, že jeho schopnosť plniť si úlohy bola v roku 2023 značne oslabená v dôsledku nedostatočného personálneho obsadenia sekretariátu, ktorý sa podieľal aj na zabezpečení dodržiavania lehôt stanovených pre kontrolóra procesných záruk pri vybavovaní sťažností na úrad OLAF. Výbor preto vyzval generálnu tajomníčku, aby prijala a zaviedla potrebné organizačné opatrenia na zabezpečenie toho, aby bol sekretariát vybavený primeranými ľudskými zdrojmi na podporu výboru pri plnení jeho úloh. Sekretariát, rovnako ako zvyšok Komisie, fungoval v priebehu roku 2023 v hybridnom režime, pričom kombinoval prezenčnú prácu s výkonom práce mimo pracoviska a plnil pracovný program podľa dohody s dozorným výborom.

50. Sekretariát je naďalej administratívne pripojený (od marca 2017) k Úradu pre správu a úhradu individuálnych nárokov Európskej komisie (PMO), hoci sa nachádza v osobitnej bezpečnostnej zóne v priestoroch úradu OLAF. Dozorný výbor v minulosti pri mnohých príležitostiach vyjadril svoje pochybnosti o tom, či je „hybridné“ pripojenie jeho sekretariátu k PMO najvhodnejším umiestnením.

51. Výbor opakuje svoj názor, že vzhľadom na každodennú interakciu sekretariátu so zamestnancami úradu OLAF by na účely vykonávania úloh výboru v oblasti priebežného monitorovania vhodné umiestnenie v bezpečnostnej zóne úradu OLAF umožnilo sekretariátu pracovať efektívnejšie.

4.3. ***Rozpočtové záležitosti***

52. Rozpočet výboru na rok 2023 predstavoval 200 000 EUR. Skutočná suma vyplatená do konca roka 2023 bola 179 241,67 EUR, čo je približne 90 % celkovej sumy.

53. Subdelegovaným povoľujúcim úradníkom zodpovedným za výdavky je riaditeľ úradu PMO.

([17]) Od januára do decembra 2023.